

nila, kmetijsko šolo v slovenskim jeziku v Ljubljani brez plačila začeti, in je nju ponudno pismo deželniemu poglavarstvu izročila, katero je 20. dan p. m. oznanilo, de je minister uka to ponudbo z velikim veseljem sprejel; 6) natís družtviniga létopisa (Annalen) od več lét skupej je večidel dokončan in bo udam kmalo razdeljen; 7) od Novíc je bilo povedano, de se njih prejemniki od léta do léta množijo, in de je rajtinga vsih tečajev skupej skazala, de Novíce od svojiga začetka noter dozdej družbi niso ne eniga vinarja stroškov prizadjale; 8) dopís gosp. viteza Golda, ko je bil še poslanec v Frankobrodu in v nemškim kmetijskim zboru po očitni volji nadvojvoda Joana pričijoč, je bil današnjemu zboru oznanjen; zraven tega pa je bilo tudi povedano, de krajnska kmetijska družba ne misli v nobeno politiško zavezo z Frankobrodskim kmetijskim družtvam stopiti; dobrih kmetijskih skušinj in občnkoristnih svetov pa ne bo nikdar zaničevala, ampak jih bo s hvaležnostjo sprejemala, nej pridejo od kodar koli hočejo; 10) oznanilo deželniiga poglavarstva od 15. grudna je bilo zboru na znanje dano, v katerim se bere, de je pripravljeno, kmetijsko družbo na vso moč podpirati, in če kmetijska družba eno ali drugo reč od c. k. kantonskih gospok ali od kresij želí, nej se družba, brez de bi zató deželno poglavarstvo vsakikrat prašala, na ravnost na kresije in gosposke verne, katerim je ukazano, družbi postreči, kjer koli zamorejo.

(Dalje sledí.)

Nova ministerska ukaza.

Gojzdné pravíce posestnikom varovati, je ukazalo ministerstvo, de v varstvo gojzdov postavljeni gojzdniki (gorniki ali borštarnji) in čuvaji gojzdov, nej so v cesarski ali necesarski službi, morajo priseči. Takim v prisego vzetim varham se ima potem vse verjeti tudi brez družih prič, kar bojo v svoji službi govorili in povedali — ako se skaže, de od svoje zatožbe nobeniga lastniga dobička nimajo pričakovati. Zavoljo svoje lastne varnosti znajo v službi pušo in meč imeti, kteriga orožja se pa smejo samó v pravični sili poslužiti.

Za tó, kar srenje ali soseske iz svojiga lastniga premoženja zidajo ali delajo, jim ni treba prihodnjíc več vikšiga dovoljenja iskati.

Kakó dolgo še ne bomo lažnivosti svojiga pravopisa slovó dali?

(Dalje.)

Kaj nam pomaga soglasje — vprašam — v samim pisanji, če se tudi v izréko ali branje in govorenje ne preséli? Nič družiga, kakor de nam na drugi strani novo in veliko nasprotniši nesoglasje med pisanjem in izréko napravi, in bravcam in pisavcam nepotrebno motenje dela. Kaj nam pomaga, postavim, de pri prédnih izgledih ostanem: prijatel, sim hotel, sim hodil pisati, če vender vsi temu pisanju nasprot: prijatu, sim hotu, sim hodu izrečemo in beremo! — Zraven tega ni pozabiti, de je tudi še to soglasje, ki v samim pisanji obstojí, le polovito, kér se po njem le soglasniki stanovitno ohranijo, glasniki pa dostikrat izpahnejo, ali pa spremené. Tako se v predej vpeljanih izgledih glasnik v pervim in drugim izpahne, in le v tretjim obderží. Ali je tedej vredno, za tako polovito in lažnivo soglasje v pisanji, veliko imenitniši in resnično soglasje med pisanjem in izréko zameniti? —

5. Še en drug in sicer edin vzrok, kteri sam nekaj pametniga v podlogo ima, je ta, de se s takošnim pravopisam izvod ali ishája kake besede, ali pa nje sklanjanje v mnogih sklonih, štivilu in polu na znanje da. Tako postavim, pišemo: ljudstvo, lepši, nekaj, vse, težkó, de očitno storimo, de seperva beseda od ljud, druga od lep, tretja od nek in kaj, četerta in peta od

ves in težak ishaja, desiravno pri navadnim in lepglasnim govorjenji v prvi besedi **d** izpahnemo, v drugi **p** v **v**, v tretji **a** v **e**, v četerti **v** v **u** in peti **ž** v **š** spremenimo, in *ludstvo, levši, nekej, use, teško* izrečemo. Po enakim namesti *krèh, tópu, brav* pišemo: *kruh, tópel, bral*, de pokažemo, de besede *krèh* v drugih sklonih náмести è: **u** ima; namreč: *kruha, kruhi*, i. t. d.; besede: *tópu, brav* pa v daljnim sklanjanji **l** namest **u** ali **v** dobé, namreč: *toplíga, toplímu, topla toplí*, i. t. d. *brala, bralo, brali*, i. t. d. Je vprašanje, ali je ta vzrok našiga pravopisa takó imeniten, de tako motljivo in narobe pisanje zasluži? —

Jez mislim, de tudi ta ne, in kolikanj jez previditi zamorem, sta oba namena, ki jih ta vzrok v sebi ima, namreč: ishajanje in sklanjanje besedí naznanovati, ne le sploh *nepotrebna*, ampak tudi *šeljem* bravcov in poslušavcov, in *skladnosti pisanja*, in vsim *pametnim pravopisam* drugih narodov nasproti. To želim svojim poštovanim bravcam skazati, in ni sim v tesnóbi zavolj razumov; le tega nevém, če jih bom z dosti umevno besedo razlagati zamogel.

(Dalje sledí.)

Dopis slovenskiga vojaka iz Laškiga. *)

Vareze 19. prosenca 1849.

Predragi moj Tonče! „Ne vzémi mi za hudo, de Ti do tega časa nisim nobene čerke na znanje dal, kér nekterikrat nisim imel časa, drugikrat sim bil bolan, in tako do današnjiga dné nisim mogel Tvojih želj spolniti. Preden Ti dam vediti, kaj je noviga in kako se mi zde kaj godí, Ti hočem poprej enmalo svoje včasi veselo, včasi bitko življeaje razodeti. — Kdaj de smo iz Ljubljane šli, Ti bo morde še znano. Iz Ljubljane smo na ravnost v Treviso šli, kjer smo en čas bili; od tod smo šli v Mestre pri Benedkah, kjer sim pervikrat sovražnika pred obličje dobil, in pervikrat kugle žvižgati slišal. Kako veselo življenje sim tukej imel, Ti nisim v stanu povedati, zakaj tukej sim pervikrat življenje slovenskiga vojaka vživati začel; sami Slovani smo skorej na Laškim v bran proti sovražniku. Pa kmalo bi bilo šlo moje življenje rakam žvižgat, enkrat po eni granati, ki se je komej štiri čevlje od mene razletela, drugikrat je pa kugla, 36 funtarca, lih zraven mene na tla padla. Pa dolgo nam ni bilo dano tukej biti, zakaj naš hrabri oče Radetzky nas je hotel vse Krajnce pri sebi imeti in tako smo mogli iz Mestre se na pot proti Milani podati.“

Ko smo iz Mestre v Treviso prišli, me je huda merzlica popadla, in tako sim mogel svoje tovarše zapustiti in v špital iti; tretji dan me je v špitalu še zlatenca poprijela, in žesim mislil, de nikoli več ne bom zemlje tlačil; pa Bog mi je kmalo zdravje dal, in nisim bil dalje kakor poldrugi mesec v špitalu. Ko sim se ozdravil, sim šel v Milano. Kako lahko sim hodil, boš lahko prepričan, če pomisliš, de sim od Verone do Milane spet merzlico imel; vender sim radovoljno puško nosil. Ko sim v Milano prišel, me je spet merzlica popustila, in od tega časa do današnjiga dneva nisim nobene bolezní več imel, in sim takó zdrav, de še nikoli tako. — Kaj bi Ti od Milane pisaril? de je lepo mesto, že tako veš. V Milani smo bili poldrugi uesec. Iz Milana smo šli v Sesto Calendo práv na Piemontezko meje, kjer le voda Tičino, ki lih tukej iz jezera (Lago Maggiore) izvira, obe deželi delí. Tukej smo šli jez in še dva druga korprola (desetnika) na Piemont

*) Pričijoči dopis, kteriga je vérli korporal Pirnat svojimu prijatlu gosp. T. P. v Ljubljani pisal, bo bravcam Novíc zavoljo več reči gotovo práv vseč. Mi nismo v njem clo nič premenili, razun tega de smo sémtertjé kak slovníski popravek popravili. Vredništvo.